

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30.04.1974, sp. zn. 2 Cz 7/74, ECLI:CZ:NS:1974:2.CZ.7.1974.1

Číslo: 65/1974

Právní věta: Byl-li pravomocný rozsudek soudu prvního nebo druhého stupně zrušen rozsudkem, jímž bylo rozhodnuto o stížnosti pro porušení zákona, a to dříve, než bylo rozhodnuto o návrhu na obnovu řízení, v němž byl zrušený rozsudek vydán, chybí tu základní předpoklad přípustnosti obnovy občanského soudního řízení.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 30.04.1974

Spisová značka: 2 Cz 7/74

Číslo rozhodnutí: 65

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Obnova řízení, Řízení před soudem, Stížnost pro porušení zákona

Předpisy: 141/1950 Sb. § 358 99/1963 Sb. § 243 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 65/1974 sb. rozh.

Byl-li pravomocný rozsudek soudu prvního nebo druhého stupně zrušen rozsudkem, jímž bylo rozhodnuto o stížnosti pro porušení zákona, a to dříve, než bylo rozhodnuto o návrhu na obnovu řízení, v němž byl zrušený rozsudek vydán, chybí tu základní předpoklad přípustnosti obnovy občanského soudního řízení.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 30. 4. 1974, [2 Cz 7/74](#))

Dne 5. 8. 1971 podal Z. Š. návrh na povolení obnovy řízení v právní věci projednané u okresního soudu v Uherském Hradišti pod sp. zn. 4 C 87/64 (nyní 5 C 695/72). Návrh na obnovu řízení směřoval proti rozsudku krajského soudu v Brně z 28. 4. 1970, sp. zn. 16 Co 445/69, kterým byl potvrzen rozsudek okresního soudu v Uherském Hradišti z 8. 8. 1969 č. j. 4 C 87/64-142, ukládající žalovanému Z. Š. zaplatit žalobkyni M. Š. 22 786 Kčs a platit jí rentu 393 Kčs měsíčně. Uvedený rozsudek krajského soudu v Brně nabyl právní moci 1. 6. 1970.

Ještě před rozhodnutím o návrhu na obnovu řízení byly shora uvedené rozsudky soudů obou stupňů na základě stížnosti pro porušení zákona, podané generálním prokurátorem ČSR, zrušeny rozsudkem

Nejvyššího soudu ČSR z 30. 11. 1971 sp. zn. 4 Cz 21/71, a to ve výrocích, jimiž bylo žalobě proti žalovanému uloženo, aby v tomto rozsahu o věci dále jednal. Stížnost generálního prokurátora ČSR spatřovala porušení zákona jen v tom, že soudy obou stupňů nezkoumaly, jak bylo jejich povinností, i když to nebylo žalovaným žádáno, zda jsou či nejsou podmínky pro použití § 358 zákona č. 141/1950 Sb., za jehož platnosti vznikla škoda, o jejíž náhradě se v základním sporu rozhodovalo (§ 498 o. z.). Nejvyšší soud ČSR vázán rozsahem i důvody stížnosti pro porušení zákona (§ 242 odst. 1 o. s. ř.) zkoumal a zrušil výroky rozsudků soudů obou stupňů jen v rozsahu stížnosti pro porušení zákona o výslovně v důvodech svého rozsudku zdůraznil, že „zůstala tedy nenapadena jak povinnost prvního žalovaného k náhradě škody, tak i výše této škody včetně renty“.

Soudy obou stupňů se podle rozsudku Nejvyššího soudu ČSR, jehož důvody byly pro ně závazné (§ 243 odst. 1 o. s. ř.), zabývaly věcí znovu, avšak jen v tom rozsahu, zda jsou dány podmínky pro přiměřené snížení pravomocně přisouzené náhrady škody. V rozsudcích okresního soudu v Uherském Hradišti z 29. 8. 1972 č. j. 5 C 695/71-203 a krajského soudu v Brně z 27. 11. 1972 sp. zn. 16 Co 187/73 bylo v odůvodnění zvláště zdůrazněno, že povinnost žalovaného Z. Š. k náhradě škody i výše škody včetně renty zůstaly nenapadeny a že nelze souhlasit s opačným názorem žalovaného, že soudy měly zkoumat nárok žalobkyně i co do základu a výše.

Okresní soud v Uherském Hradišti usnesením z 5. 1. 1972 č. j. 5 C 459/71-15 zamítl návrh na obnovu řízení v této věci. V důvodech tohoto usnesení soud prvního stupně uvedl, že pravomocný rozsudek krajského soudu v Brně z 28. 4. 1970 sp. zn. 16 Co 445/69 byl v rozsahu, v němž se žalovaný Z. Š. domáhá obnovy řízení, zrušen rozsudkem Nejvyššího soudu ČSR, takže chybí základní předpoklad přípustnosti obnovy. Uvedené usnesení soudu prvního stupně o zamítnutí návrhu na obnovu řízení nabylo právní moci.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že tuto stížnost zamítl.

Z odůvodnění:

Stížnost pro porušení zákona vycházela v podstatě z názoru, že soudy obou stupňů, které rozhodovaly nově po zrušení jejich rozhodnutí Nejvyšším soudem ČSR, byly vázány právním názorem tak dalece, že nemohly přihlížet k novým skutečnostem, které vyšly najevo po vydání původních rozhodnutí a týkaly se otázek, jež nebyly dotčeny podanou stížností pro porušení zákona, a tedy ani rozsudkem Nejvyššího soudu ČSR, který rozhodoval jen v mezích podané stížnosti pro porušení zákona. Protože stížnost podaná proti původnímu rozsudku vytykala porušení zákona jenom v tom, že soudy nezkoumaly podmínky použití ustanovení § 358 zákona č. 141/1950 Sb., a také v tom smyslu bylo stížnosti pro porušení zákona vyhověno, nemohly se soudy v dalším jednání se zřetelem na ustanovení § 243 odst. 1 o. s. ř. zabývat i jinými otázkami, zejména tedy nemohly znovu zkoumat důvodnost uplatněného nároku; proto nemohly být uplatněny v tomto dalším řízení ty okolnosti, o něž žalovaný opíral návrh na obnovu řízení. Za tohoto stavu soud prvního stupně pochybil, jestliže byl toho názoru, že není splněn základní předpoklad přípustnosti obnovy řízení, totiž existence pravomocného rozhodnutí, proti němuž návrh směřoval.

Stížnosti pro porušení zákona nelze přisvědčit.

Podle ustanovení § 243 odst. 1 o. s. ř. po zrušení rozhodnutí jedná soud (státní notářství), jehož rozhodnutí bylo zrušeno, dále o věci. Přitom je právní názor soudu, který rozhodoval o stížnosti pro porušení zákona, závazný. Závazný je však jen v otázce, kterou se rozhodnutí o stížnosti pro porušení zákona zabývalo. Vázanost dále platí potud, pokud jsou v době, kdy je vydáno nové rozhodnutí, splněny ty skutkové předpoklady, z nichž zrušující rozhodnutí vycházelo. Ustanovením § 243 odst. 1 o. s. ř. přitom není dotčeno ustanovení § 154 odst. 1 o. s. ř., podle něhož pro rozsudek je rozhodující

stav v době jeho vyhlášení.

Z toho plyne, že soud, který nově jedná, musí doplnit svá zjištění tak, aby všechny výroky rozhodnutí, které (třebas znovu) vynáší, byly v souladu s tímto ustanovením. Výrazně to vyniká např. tehdy, jestliže by se změnily v průběhu dalšího řízení, následujícího po zrušení rozhodnutí Nejvyšším soudem ČSR ke stížnosti pro porušení zákona, okolnosti rozhodné pro další trvání peněžitého důchodu; v novém rozhodnutí by totiž soud musil k těmto okolnostem přihlížet. Nemohl by proto vydat rozsudek v původním znění, upravený jen se zřetelem k právnímu názoru vyslovenému ve zrušujícím rozhodnutí, v daném případě tedy jen se zřetelem k ustanovení § 358 o. z. zákona č. 141/1950 Sb. Náprava by tu totiž nemohla být po právní moci rozhodnutí zjednána pomocí ustanovení § 163 odst. 1 o. s. ř. i za dobu před jeho právní mocí, došlo-li ke změně už před rozhodnutím.

Soud proto měl i v daném případě povinnost provést všechny ty důkazy (pokud byly rozhodné pro posouzení věci), které vyšly nově najevo a vyplynuly z návrhu na obnovu řízení (§ 120 o. s. ř.). V daném případě byl totiž zrušen rozsudek v celém rozsahu, pokud bylo žalobě proti žalovanému Z. Š. vyhověno, a tím také v tomto rozsahu pokračoval průběh celého řízení.

Nebyl tu tedy splněn základní předpoklad, aby bylo vyhověno návrhu na obnovu řízení, totiž existence rozhodnutí, proti němuž návrh na obnovu řízení směřoval.

Za tohoto stavu věci nebyla stížnost pro porušení zákona shledána důvodnou, a proto byla zamítnuta.